

Spojové struktury

Jan Faigl

Katedra počítačů
Fakulta elektrotechnická
České vysoké učení technické v Praze

Přednáška 08

B0B36PRP – Procedurální programování

Přehled témat

- Část 1 – Spojové struktury
  - Spojové struktury
  - Spojový seznam
  - Spojový seznam s odkazem na konec seznamu
  - Vložení/odebrání prvku
  - Kruhový spojový seznam
  - Obousměrný seznam
- Část 2 – Zadání 8. domácího úkolu (HW08)

Část I

Část 1 – Spojové struktury

Kolekce prvků (položek)

- V programech je velmi běžný požadavek na uchování seznamu (množiny) prvků (proměnných/struktur).
- Základní kolekce je pole. *Definované jménem typu a [], například `double[]`.*
  - Jedná se o kolekci položek (proměnných) stejného typu.
  - + Umožňuje jednoduchý přístup k položkám indexací prvku.
Položky jsou stejného typu (velikosti), kompilátor tak může vytvořit kód, ve kterém se adresa prvku spočítá z indexu a velikosti prvku.
  - Velikost pole je určena při vytvoření pole.
    - Velikost (maximální velikost) musí být známa v době vytváření.
    - Změna velikost není přímo možná.
Nutné nové vytvoření (alokace paměti), voláním `realloc()` může dojít k rozšíření, které závisí na aktuálním stavu paměti.
    - Využití pouze malé části pole (s objemnými prvky) může být plýtváním paměti.
  - V případě řazení pole přesouváme jednotlivé položky pole.
    - Vložení prvku a vyjmutí prvku vyžaduje kopírování (zachování souvislosti dat).
Kopírování objemných prvků lze případně řešit ukládáním ukazatelů.

Seznam – list

- Seznam (proměnných nebo objektů) patří mezi základní datové struktury.
  - Základní **ADT** – Abstract Data Type.
- Seznam zpravidla nabízí sadu základních operací:
  - Vložení prvku (**insert**);
  - Odebrání prvku (**remove**);
  - Vyhledání prvku (**indexOf**);
  - Aktuální počet prvku v seznamu (**size**).
- Implementace seznamu může být založena na poli nebo spojové struktuře.
  - Pole
    - Indexování je velmi rychlé.
    - Vložení prvku na konkrétní pozici může být pomalé. *Nová alokace a kopírování.*
  - Spojové seznamy**
    - Položky seznamu jsou sekvencně propojeny, přímý náhodný přístup není jednoduše možný.
    - Vložení nebo odebrání prvku může být velmi rychlé.

Základní operace se spojovým seznamem

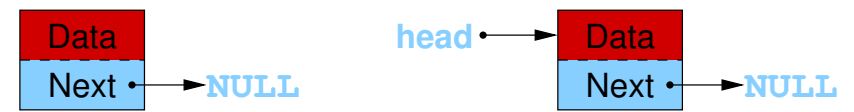
- Vložení prvku:
  - Předchozí prvek odkazuje na nový prvek;
  - Nový prvek může odkazovat na předchozí prvek, který na něj odkazuje. *Tzv. obousměrný spojový seznam.*
- Odebrání prvku:
  - Předchozí prvek aktualizuje hodnotu odkazu na následující prvek;
  - Předchozí prvek nově odkazuje na následující prvek, na který odkazoval odebíraný prvek.
- Základní implementací spojového seznamu je **jednosměrný spojový seznam**.

Spojové seznamy

- Datová struktura realizující seznam dynamické délky.
- Každý prvek seznamu obsahuje:
  - Datovou část (hodnota proměnné / objekt / ukazatel na data);
  - Odkaz (ukazatel) na další prvek v seznamu.

NULL v případě posledního prvku seznamu (zarážka).
- První prvek seznamu se zpravidla označuje jako **head** nebo **start**.

Realizujeme jej jako ukazatel odkazující na první prvek seznamu.

Jednosměrný spojový seznam

- Příklad spojového seznamu pro uložení číselných hodnot.
- Přidání nové hodnoty 50 je přidání nového prvku na konec seznamu.
- Odebrání prvku s hodnotou 79.
  - Nejdříve sekvencně najdeme prvek s hodnotou 79.
  - Následně vyjmeme prvek s hodnotou a propojíme prvek 93 s prvkem 50.

Položku next prvku 93 nastavíme na hodnotu next odebíraného prvku, tj. na následující prvek s hodnotou 50.

Spojový seznam

- Seznam tvoří struktura prvku s dvěma základními položkami:
  - Data prvku (může být ukazatel);
  - Odkaz (ukazatel) na další prvek.
- Seznam je pak:
  - Ukazatel na první prvek `head`;
  - nebo vlastní struktura pro seznam.

Vhodné pro uložení dalších informací, počet prvků, poslední prvek.
- Příklad struktur pro uložení spojového seznamu celých čísel.


```
typedef struct entry {
    int value;
    struct entry *next;
} entry_t;

entry_t *head = NULL;

typedef struct {
    entry_t *head;
    entry_t *tail;
    int counter; // pocet prvku
} linked_list_t;
```
- Pro jednoduchost prvky seznamu obsahují celé číslo.

Obecně mohou obsahovat libovolná data (ukazatel na strukturu).

Spojový seznam – push()

- Přidání prvku na začátek implementujeme ve funkci `push()`.
- Předáváme adresu, kde je uložen odkaz na start seznamu.

head je ukazatel, proto předáváme adresu proměnné, tj. &head a parametr je ukazatel na ukazatel.

```
void push(int value, entry_t **head)
{ // add new entry at front of the list
  entry_t *new_entry = myMalloc(sizeof(entry_t));

  new_entry->value = value; // set data
  if (*head == NULL) { // first entry in the list
    new_entry->next = NULL; // reset the next
  } else {
    new_entry->next = *head;
  }
  *head = new_entry; //update the head
}
```

Alternativně můžeme push() implementovat také jako entry_t* push(int value, entry_t *head).
- Přidání prvku není závislé na počtu prvků v seznamu.

Konstantní složitost operace push() – O(1).

Přidání prvku – příklad

- Vytvoříme nový prvek (10) seznamu a uložíme odkaz v `head`.


```
head = myMalloc(sizeof(entry_t));
head->value = 10;
head->next = NULL;
```
  - Další prvek (13) přidáme propojením s aktuálně 1. prvkem.


```
entry_t *new_entry = myMalloc(sizeof(entry_t));
new_entry->value = 13;
new_entry->next = head;
```
  - a aktualizací proměnné `head`.


```
head = new_entry;
```
- Stále máme přístup na všechny prvky přes `head` a `head->next`.
  - Inicializace položek prvku je důležitá.**
    - Hodnota `head == NULL` indikuje prázdný seznam.
    - Hodnota `entry->next == NULL` indikuje poslední prvek seznamu.
- Kontrola dynamické alokace**

```
#include <stdlib.h>

void* myMalloc(size_t size)
{
  void *ret = malloc(size);
  if (!ret) {
    fprintf(stderr, "Malloc
failed!\n");
    exit(-1)
  }
  return ret;
}
```

lec08/my_malloc.h,lec08/my_malloc.c

Spojový seznam – pop()

- Odebrání prvního prvku ze seznamu

Kdy použijeme assert() a kdy myAssert()?

```
int pop(entry_t **head)
{ // linked list must be non-empty
  assert(head != NULL && *head != NULL);
  entry_t *prev_head = *head; // save the current head
  int ret = prev_head->value; // retrieve data from the current head
  *head = prev_head->next; // set to NULL if the last item is popped
  free(prev_head); // release memory of the popped entry
  return ret;
}
```

Alternativně například také jako int pop(entry_t *head), ale nenastaví head na NULL v případě vyjmutí posledního prvku.
- Odebrání prvku není závislé na počtu prvků v seznamu.

Konstantní složitost operace pop() – O(1).

Spojový seznam – size()

- Zjištění počtu prvků v seznamu vyžaduje projít seznam až k zarážce `NULL`.
Poslední položka je taková, pro kterou platí `next == NULL`, nebo je seznam prázdný a `head == NULL`.
- Proměnnou `cur` používáme jako „kurzor“ pro procházení seznamu.

```
int size(const entry_t *const head)
{ // const - we do not attempt to modify the list
  int counter = 0;
  const entry_t *cur = head;
  while (cur) { // or cur != NULL
    cur = cur->next;
    counter += 1;
  }
  return counter;
}
```

Použijeme konstantní ukazatel na konstantní proměnnou, neboť seznam pouze procházíme a nemodifikujeme. Z hlavičky funkce je tak zřejmé, že vstupní strukturu ve funkci nemodifikujeme.

- Procházejíme kompletní seznam (n prvků), abychom spočítali počet prvků seznamu.
Lineární složitost operace size() – $O(n)$.

Spojový seznam – procházení seznamu

- Procházení seznamu demonstrujeme na funkci `print()`.

```
void print(const entry_t *const head)
{
  const entry_t *cur = head; // set the cursor to head
  while (cur != NULL) {
    printf("%i%s", cur->value, cur->next ? " " : "\n");
    cur = cur->next; // move in the linked list
  }
}
```

- Použijeme konstantní ukazatel na konstantní proměnnou, neboť seznam pouze procházíme a nemodifikujeme.
Z hlavičky funkce je zřejmé, že vstupní strukturu nemodifikujeme.
- Prvky seznamu tiskneme za sebou oddělené mezerou a poslední prvek je zakončen znakem nového řádku.

Spojový seznam – back()

- Vrácení hodnoty posledního prvku ze seznamu – `back()`.

```
int back(const entry_t *const head)
{
  const entry_t *end = head;
  while (end && end->next) { // 1st test list is not empty
    end = end->next;
  }
  assert(end); //do not allow calling back on empty list
  return end->value;
}
```

Kontrolou assert() vynucujeme, že při implementaci programu ladíme, že volání back() nebudeme provádět pro prázdný seznam. To musíme zajistit programově.

- Musíme projít všechny prvky seznamu.
Lineární složitost operace back() – $O(n)$.

Příklad – Spojový seznam celých čísel

```
entry_t *head;
head = NULL; // initialization is important

push(17, &head);
push(7, &head);
printf("List: ");
print(head);
push(5, &head);
printf("\nList size: %i\n", size(head));
printf("Last entry: %i\n\n", back(head));
printf("List: ");
print(head);
push(13, &head);
push(11, &head);
pop(&head);
printf("List:r");
print(head);
printf("\nPop until head is not empty\n");
while (head != NULL) {
  const int value = pop(&head);
  printf("Popped value %i\n", value);
}
printf("List size: %i\n", size(head));
printf("Last entry value %i\n", back(head));
```

```
clang -g demo-linked_list-int.c
linked_list.c
./a.out
List: 7 17
List size: 3
Last entry: 17
List: 5 7 17
List: 13 5 7 17
Cleanup using pop until head is not
empty
Popped value 13
Popped value 5
Popped value 7
Popped value 17
List size: 0
lec08/linked_list-int.h
lec08/linked_list-int.c
lec08/demo-linked_list-int.c
```

Spojový seznam – zrychlení operací size() and back()

- Operace `size()` a `back()` procházejí kompletní seznam.
- Operaci `size()` můžeme urychlit udržováním aktuálního počtu prvku v seznamu.
  - Zavedeme datovou položku `int counter`.
  - Počet prvků inkrementujeme při každém přidání prvku a dekrementujeme při každém odebrání prvku.
- Operaci `back()` můžeme urychlit proměnou odkazující na poslední prvek.
- Zavedeme strukturu pro vlastní spojový seznam s položkami `head`, `counter`, and `tail`.

```
typedef struct {
    entry_t *head;
    entry_t *tail;
    int counter;
} linked_list_t;

V případě přidání prvku na začátek, aktualizujeme tail pouze pokud byl seznam doposud prázdný.
Proměnnou tail aktualizujeme při přidání prvku na konec nebo vyjmutí posledního prvku.
```

Spojový seznam – push() s odkazem na konec seznamu

```
void push(int value, linked_list_t *list)
{ // add new entry at front
    assert(list);
    entry_t *new_entry = myMalloc(sizeof(entry_t));
    new_entry->value = value; // set data; exit is called if myMalloc fails
    if (list->head) { // an entry already in the list
        new_entry->next = list->head;
    } else { //list is empty
        new_entry->next = NULL; // reset the next
        list->tail = new_entry; //1st entry is the tail
    }
    list->head = new_entry; //update the head
    list->counter += 1; // keep counter up to date
}
```

Hodnotu ukazatele tail nastavujeme pouze pokud byl seznam prázdný, protože prvky přidáváme na začátek.

Spojový seznam – urychlený size()

- Samostatná struktura pro seznam.
- Položky `head` a `counter`.
- `head` je ukazatel na `entry_t`.
- Ve funkci `size()` předpokládáme validní odkaz na seznam.
- Proto voláme `assert(list)`.
- Přímá inicializace `linked_list_t linked_list = { NULL, 0 }`;
- Do funkcí `push()` a `pop()` stačí předávat pouze ukazatel, proto použijeme proměnnou `list`

```
linked_list_t *list = &linked_list;
```
- Pro urychlení funkce `size()` stačí inkrementovat a dekrementovat proměnnou `counter` ve funkcích `push()` a `pop()`.

```
typedef struct {
    entry_t *head;
    int counter;
} linked_list_t;

int size(const linked_list_t *list)
{
    assert(list);
    return list->counter;
}

int pop(linked_list_t *list)
{
    ...
    list->counter -= 1;
    return ret;
}

void push(int data, linked_list_t *list)
{
    ...
    list->counter += 1;
}
```

Spojový seznam – pop() s odkazem na konec seznamu

- Při volání musí být odkaz na spojový seznam platný (nikoliv `NULL`).
- `assert()` testujeme správnost volání, že jsme ve struktuře programu neudělali chybu. Po odladění můžeme test vypustit, např. `NDEBUG`.
- `myAssert()` testuje, že data jsou za běhu programu správně. Pokud ne, ukončíme program a reportujeme.

V našem konkrétním případě můžeme také zajistit programově použitím `assert()` a podmínit volání `pop()`, např. `if (!is_empty(list))`.

```
int pop(linked_list_t *list)
{
    assert(list);
    myAssert(list->head, __LINE__, __FILE__); // non-empty list
    entry_t *prev_head = list->head; // save head
    list->head = prev_head->next;
    list->counter -= 1; // keep counter up to date
    int ret = prev_head->value;
    free(prev_head); // release the memory
    if (list->head == NULL) { // end has been popped
        list->tail = NULL;
    }
    return ret;
}
```

Hodnotu proměnné tail nastavujeme pouze pokud byl odebrán poslední prvek, protože prvky odebíráme ze začátku.

```
myAssert()

#ifndef __MY_ASSERT_H__
#define __MY_ASSERT_H__

#include <stdio.h> //fprintf()
#include <stdlib.h> //exit() and malloc()

#define myAssert(x, line, file) \
    if (!(x)) { \
        fprintf(stderr, "my_assert fail, \
            line: %d, file %s\n", line, file); \
        exit(-1); \
    }
#endif
```

Vypis chyby s číslem řádku a jménem zdrojového souboru pro rychlejší nalezení kontextu a případnou opravu.

Spojový seznam – back() s odkazem na konec seznamu

- Proměnná `tail` je buď `NULL` nebo odkazuje na poslední prvek seznamu.

```
int back(const linked_list_t *const list)
{ // const - we do not modify the linked list
  // we do not allow to call back on empty list that has to be
  // assured programmatically
  assert(list && list->tail);
  return list->tail->value;
}
```

- Udržováním hodnoty proměnné `tail` (ve funkcích `push()` a `pop()`) jsme snížili časovou náročnost operace `back()` z lineární složitosti na počtu prvků (n) v seznamu $O(n)$ na konstantní složitost $O(1)$.

Spojový seznamu – popEnd()

- Odebrání prvku z konce seznamu.

```
int popEnd(linked_list_t *list)
{
  assert(list && list->head);
  entry_t *end = list->tail; // save the end
  if (list->head == list->tail) { // the last entry is
    list->head = list->tail = NULL; // removed
  } else { // there is also penultimate entry
    entry_t *cur = list->head; // that needs to be
    while (cur->next != end) { // updated (its next
      cur = cur->next; // pointer to the next entry
    }
    list->tail = cur;
    list->tail->next = NULL; //the tail does not have next
  }
  int ret = tail->value;
  free(end);
  list->counter -= 1;
  return ret;
}
```

Složitost je $O(n)$, protože musíme aktualizovat předposlední prvek. Alternativně lze řešit obousměrným spojovým seznamem.

Spojový seznamu – pushEnd()

- Přidání prvku na konec seznamu.

```
void pushEnd(int value, linked_list_t *list)
{
  assert(list);
  entry_t *new_entry = myMalloc(sizeof(entry_t));
  new_entry->value = value; // set data
  new_entry->next = NULL; // set the next
  if (list->tail == NULL) { //adding the 1st entry
    list->head = list->tail = new_entry;
  } else {
    list->tail->next = new_entry; //update the current tail
    list->tail = new_entry;
  }
  list->counter += 1;
}
```

- Na asymptotické složitost metody přidání dalšího prvku (na konec seznamu) se nic nemění, je nezávislé na aktuálním počtu prvků v seznamu.

Příklad použití

- Příklad použití na seznam hodnot typu `int`.

```
#include "linked_list.h"
linked_list_t list = { NULL, NULL, 0 };
linked_list_t *lst = &list;
push(10, lst); push(5, lst); pushEnd(17, lst);
push(7, lst); pushEnd(21, lst);
print(lst);

printf("Pop 1st entry: %i\n", pop(lst));
printf("Lst: "); print(lst);

printf("Back of the list: %i\n", back(lst));
printf("Pop from the end: %i\n", popEnd(lst));
printf("Lst: "); print(lst);

free_list(lst); // cleanup!!!
```

- Výstup programu

```
clang linked_list.c demo-linked_list.c
&& ./a.out
7 5 10 17 21
Pop 1st entry: 7
Lst: 5 10 17 21
Back of the list: 21
Pop from the end: 21
Lst: 5 10 17
```

lec08/linked_list.h

lec08/linked_list.c

lec08/demo-linked_list.c

Spojový seznam – Vložení prvku do seznamu

- Vložení do seznamu:
  - na začátek – modifikujeme proměnnou **head** (funkce `push()`);
  - na konec – modifikujeme proměnnou posledního prvku a nastavujeme nový konec **tail** (funkce `pushEnd()`);
  - obecně – potřebujeme prvek (**entry**), za který chceme nový prvek (**new_entry**) vložit.

```
entry_t *new_entry = myMalloc(sizeof(entry_t));
new_entry->value = value; // nastaveni hodnoty
new_entry->next = entry->next; //propojeni s nasledujicim
entry->next = new_entry; //propojeni entry
```

- Do seznamu můžeme chtít prvek vložit na konkrétní pozici, tj. podle indexu v seznamu.

Případně můžeme také požadovat vložení podle hodnoty prvku, tj. vložit před prvek s příslušnou hodnotou. Např. vložení prvku vždy před první prvek, který je větší vytvoříme uspořádaný seznam – realizujeme tak řazení vkládáním (insert sort).

Spojový seznam – getEntry()

- Nalezení prvku na pozici **index**.
- Pokud je **index** větší než počet prvků v poli, návrat posledního prvku.

```
static entry_t* getEntry(int index, const linked_list_t *list)
{ // here, we assume index >= 0
  entry_t *cur = list->head;
  int i = 0;
  while (i < index && cur != NULL && cur->next != NULL) {
    cur = cur->next;
    i += 1;
  }
  return cur; //return entry at the index or the last entry
}
```

Pokud je seznam prázdný vrátí NULL, tj. list->head == NULL.

- Funkci `getEntry()` chceme používat privátně pouze v rámci jednoho modulu (`linked_list.c`).
  - Proto ji definujeme s modifikátorem `static`.
- Viz `lec08/linked_list.c`

Spojový seznam – insertAt()

- Vložení nového prvku na pozici **index** v seznamu.

```
void insertAt(int value, int index, linked_list_t *list)
{
  assert(list); // list != NULL
  if (index < 0) { return; } // only positive position
  if (index == 0) { // handle the 1st position
    push(value, list);
    return;
  }
  entry_t *new_entry = myMalloc(sizeof(entry_t));
  new_entry->value = value; // set data
  entry_t *entry = getEntry(index - 1, list);
  if (entry != NULL) { // entry can be NULL for the 1st
    new_entry->next = entry->next; // entry (empty list)
    entry->next = new_entry;
  }
  if (entry == list->tail) {
    list->tail = new_entry; // update the tail
  }
  list->counter += 1; // Pro napojení spojového seznamu potřebuje položku next, proto hledáme prvek
                    // na pozici (index - 1) — getEntry().
}
```

Příklad vložení prvků do seznamu – insertAt()

- Příklad vložení do seznam čísel

```
linked_list_t list = { NULL, NULL, 0 };
linked_list_t *lst = &list;

push(10, lst); push(5, lst); push(17, lst);
push(7, lst); push(21, lst);
print(lst);

insertAt(55, 2, lst);
print(lst);

insertAt(0, 0, lst);
print(lst);

insertAt(100, 10, lst);
print(lst);

free_list(lst); // cleanup!!!
```

- Výstup programu

```
clang linked_list.c demo-insertat.c &&
./a.out
21 7 17 5 10
21 7 55 17 5 10
0 7 55 17 5 10
0 7 55 17 5 10 100

lec08/demo-insertat.c
```


Spojový seznam – getAt(int index)

- Nalezení prvků v seznamu podle pozice v seznamu.
- V případě „adresace“ mimo rozsah seznamu vrátí `NULL`.

```
entry_t* getAt(int index, const linked_list_t *const list)
{
    if (index < 0 || list == NULL || list->head == NULL) {
        return NULL; // check the arguments first
    }
    entry_t* cur = list->head;
    int i = 0;
    while (i < index && cur != NULL && cur->next != NULL) {
        cur = cur->next;
        i++;
    }
    return (cur != NULL && i == index) ? cur : NULL;
}
Složitost operace je v nejneprůzračnějším případě O(n) (v případě pole je to O(1)).
```

Spojový seznam – removeAt(int index)

- Odebrání prvku na pozici `int index` a navázání seznamu.
- Pokud `index > size - 1`, smaže poslední prvek, viz `getEntry()`.
- Pro navázání seznamu potřebujeme prvek na pozici `index - 1`.

```
void removeAt(int index, linked_list_t *list)
{ // check the arguments first
    if (index < 0 || list == NULL || list->head == NULL) { return; }
    if (index == 0) {
        pop(list);
    } else {
        entry_t *entry_prev = getEntry(index - 1, list);
        entry_t *entry = entry_prev->next;
        if (entry != NULL) { //handle connection
            entry_prev->next = entry_prev->next->next;
        }
        if (entry == list->tail) {
            list->tail = entry_prev;
        }
        free(entry);
        list->count -= 1;
    }
}
Složitost v nejneprůzračnějším případě O(n), protože nejdříve musíme prvek najít.
```

Příklad použití getAt(int index)

- Příklad vypsání obsahu seznamu funkcí `getAt()` v cyklu.
- Výstup programu

```
linked_list_t list = { NULL, NULL, 0 };
linked_list_t *lst = &list;

push(10, lst); push(5, lst); push(17, lst);
push(7, lst); push(21, lst);
print(lst);
for (int i = 0; i < 7; ++i) {
    const entry_t* entry = getAt(i, lst);
    printf("Lst[%i]: ", i);
    (entry) ? printf("%2u\n", entry->value) :
    printf("NULL\n");
}

free_list(lst); // cleanup!!!
```

```
clang linked_list.c demo-getat.c
    && ./a.out
21 7 17 5 10
Lst[0]: 21
Lst[1]: 7
Lst[2]: 17
Lst[3]: 5
Lst[4]: 10
Lst[5]: NULL
Lst[6]: NULL
```

lec08/demo-getat.c

V tomto případě v každém běhu cyklu je složitost funkce `getAt()` $O(n)$ a výpis obsahu seznamu má složitost $O(n^2)$!

Příklad použití removeAt(int index)

- Výstup programu

```
void removeAndPrint(int index, linked_list_t *lst)
{
    entry_t* e = getAt(index, lst);
    printf("Remove entry at %i (%i)\n", index,
        e ? e->value : -1);
    removeAt(index, lst);
    print(lst);
}

linked_list_t list = { NULL, NULL, 0 };
linked_list_t *lst = &list;
push(10, lst); push(5, lst); push(17, lst); push
(7, lst); push(21, lst);
print(lst);
removeAndPrint(3, lst);
removeAndPrint(3, lst);
removeAndPrint(0, lst);
free_list(lst); // cleanup!!!
```

```
clang linked_list.c demo-removeat.c &&
./a.out
21 7 17 5 10
Remove entry at 3 (5)
21 7 17 10
Remove entry at 3 (10)
21 7 17
Remove entry at 0 (21)
7 17
```

lec08/demo-removeat.c

Vyhledání prvku v seznamu podle obsahu – `indexOf()`

- Vráť číslo pozice prvního výskytu prvku v seznamu.
- Pokud není prvek v seznamu nalezen vrátí funkce hodnotu `-1`.

```
int indexOf(int value, const linked_list_t *const list)
{
    int counter = 0;
    const entry_t *cur = list->head;
    bool found = false;
    while (cur && !found) {
        found = cur->value == value;
        cur = cur->next;
        counter += 1;
    }
    return found ? counter - 1 : -1;
}
```

Odebrání prvku ze seznamu podle jeho obsahu – `remove()`

- Podobně jako vyhledání prvku podle obsahu můžeme prvky podle obsahu odebrat.
- Můžeme implementovat přímo nebo s využitím již existujících funkcí `indexOf()` a `removeAt()`.
- Příklad implementace. *Odebíráme všechny výskyt hodnoty `value` v seznamu.*

```
void remove(int value, linked_list_t *list) {
    while ((idx = indexOf(value, list)) >= 0) {
        removeAt(idx, list);
    }
}
```

To co programátor/ka zpravidla řešení (má řešit), ve smyslu intelektuální náročnosti, není ani tak vlastní implementace, jako spíše návrh, jak se má funkce chovat, např. smazání prvního výskytu prvku vs. všech prvků s danou hodnotou. Implementace je do velké části dovednost („řemeslo“), kreativní činnost je spíše návrh struktury programu, definování chování funkcí a definování jmen proměnných a funkcí (identifikátorů).

Příklad použití `indexOf()`

```
linked_list_t list = { NULL, NULL, 0 };
linked_list_t *lst = &list;

push(10, lst); push(5, lst); push(17, lst);
push(7, lst); push(21, lst);
print(lst);

int values[] = { 5, 17, 3 };
for (int i = 0; i < 3; ++i) {
    printf("Index of (%2i) is %2i\n",
        values[i],
        indexOf(values[i], lst)
    );
}

free_list(lst); // cleanup !!!
```

- Výstup programu
- ```
clang linked_list.c demo-
  indexof.c && ./a.out
21 7 17 5 10
Index of (5) is 3
Index of (17) is 2
Index of (3) is -1
```

lec08/demo-indexof.c

## Příklad `indexOf()` pro spojový seznamu textových řetězců

- Porovnání hodnot textových řetězců—`strcmp()` – knihovna `<string.h>`.
- Je nutné zvolit přístup pro alokaci hodnot textových řetězců. *Literály vs. proměnné.*
- Příklad použití. *V `lec08/linked_list-str.c` je zvolena **alokace paměti a kopírování hodnot**.*

```
#include "linked_list-str.h"
linked_list_t list = { NULL }; // initialization is important
linked_list_t *lst = &list;
push("FEE", lst); push("CTU", lst); push("PRP", lst);
push("Lecture09", lst); print(lst);

char *values[] = { "PRP", "Fee" };
for (int i = 0; i < 2; ++i) {
    printf("Index of (%s) is %2i\n", values[i], indexOf(values[i], lst));
}

free_list(lst); // cleanup !!!
```

- Výstup programu.
- ```
clang linked_list-str.c demo-indexof-str.c && ./a.out
Lecture09 PRP CTU FEE
Index of (PRP) is 1
Index of (Fee) is -1
```

lec08/demo-indexof-str.c

Spojový seznam s hodnotami typu textový řetězec

- Zajištění správné alokace a uvolnění paměti je v našem příkladě náročnější.
- V případě volání `pop()` je nutné následně paměť uvolnit.

V C++ lze řešit například prostřednictvím „smart pointers“.

```
/* WARNING printf("Popped value \"%s\"", pop(lst)); */
/* Note, using this will cause memory leakage since we lost the address
   value to free the memory!!! */
```

```
char *str = pop(lst);
printf("Popped value \"%s\"", str);
free(str); /* str must be deallocated */
```

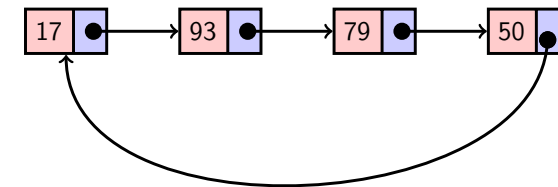
Při práci s dynamickou pamětí a datovými strukturami je nutné zvolit vhodný model (např. kopírování dat) a zajistit správné uvolnění paměti.

- Podobně jako textové řetězce se bude chovat ukazatel na nějakou komplexnější strukturu.
- **Projděte si příložené příklady, zkuste si naimplementovat vlastní řešení a otestovat správnou alokaci a uvolnění paměti!**

`lec08/linked_list-str.h, lec08/linked_list-str.c, lec08/demo-indexof-str.c`

Kruhový spojový seznam

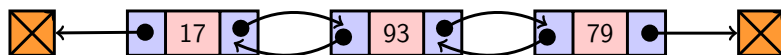
- Položka `next` posledního prvku může odkazovat na první prvek.
- Tak vznikne kruhový spojový seznam.

- Při přidání prvku na začátek je nutné aktualizovat hodnotu `next` posledního prvku.

Obousměrný spojový seznam

- Každý prvek obsahuje odkaz na následující a předchozí položku v seznamu, položky `prev` a `next`.
- První prvek má nastavenou položku `prev` na hodnotu `NULL`.
- Poslední prvek má `next` nastavenou na `NULL`.
- Příklad obousměrného seznamu celých čísel.

Příklad – Obousměrný spojový seznam

- Prvek listu má hodnotu (`value`) a dva odkazy (`prev` a `next`).
- Alokaci prvku provedeme funkcí s inicializací na základní hodnoty.

```
typedef struct dll_entry {
    int value;
    struct dll_entry *prev;
    struct dll_entry *next;
} dll_entry_t;
```

```
typedef struct {
    dll_entry_t *head;
    dll_entry_t *tail;
} doubly_linked_list_t;
```

```
dll_entry_t* allocate_dll_entry(int value)
{
    dll_entry_t *new_entry = myMalloc(sizeof(
        dll_entry_t));

    new_entry->value = value;
    new_entry->next = NULL;
    new_entry->prev = NULL;

    return new_entry;
}
```

`lec08/doubly_linked_list.h, lec08/doubly_linked_list.c`

Obousměrný spojový seznam – vložení prvku

- Vložení prvku před prvek `cur`:
  1. Napojení vloženého prvku do seznamu, hodnoty `prev` a `next`;
  2. Aktualizace `next` předchozí prvku k prvku `cur`;
  3. Aktualizace `prev` proměnné prvku `cur`.

```
void insert_dll(int value, dll_entry_t *cur)
{
    assert(cur);
    dll_entry_t *new_entry = allocate_dll_entry(value);
    new_entry->next = cur;
    new_entry->prev = cur->prev;
    if (cur->prev != NULL) {
        cur->prev->next = new_entry;
    }
    cur->prev = new_entry;
}
le08/doubly_linked_list.c
```

Obousměrný spojový seznam – přidání prvku na začátek seznamu push()

```
void push_dll(int value, doubly_linked_list_t *list)
{
    assert(list);
    dll_entry_t *new_entry = allocate_dll_entry(value);
    if (list->head) { // an entry already in the list
        new_entry->next = list->head; // connect new -> head
        list->head->prev = new_entry; // connect new <- head
    } else { //list is empty
        list->tail = new_entry;
    }
    list->head = new_entry; //update the head
}
le08/doubly_linked_list.c
```

Obousměrný spojový seznam – tisk seznamu

```
void print_dll(const doubly_linked_list_t *list)
{
    if (list && list->head) {
        dll_entry_t *cur = list->head;
        while (cur) {
            printf("%i%s", cur->value, cur->next ? " " : "\n");
            cur = cur->next;
        }
    }
}

void printReverse(const doubly_linked_list_t *list)
{
    if (list && list->tail) {
        dll_entry_t *cur = list->tail;
        while (cur) {
            printf("%i%s", cur->value, cur->prev ? " " : "\n");
            cur = cur->prev;
        }
    }
}
le08/doubly_linked_list.c
```

Příklad použití

```
#include "doubly_linked_list.h"

doubly_linked_list_t list = { NULL, NULL };
doubly_linked_list_t *lst = &list;

push_dll(17, lst); push_dll(93, lst);
push_dll(79, lst); push_dll(11, lst);

printf("Regular print: ");
print_dll(lst);

printf("Revert print: ");
printReverse(lst);

free_dll(lst);
le08/doubly_linked_list.c
le08/demo-doubly_linked_list.c
```

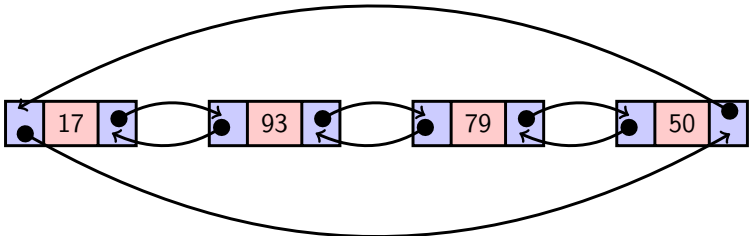
- Výstup programu


```
clang doubly_linked_list.c demo-
double_linked_list.c
./a.out

Regular print: 11 79 93 17
Revert print: 17 93 79 11
```

Kruhový obousměrný seznam

- Položka `next` posledního prvku odkazuje na první prvek.
- Položka `prev` prvního prvku odkazuje na poslední prvek.

Zadání 8. domácího úkolu HW08

Téma: Kruhová fronta v poli

Povinné zadání: **3b**; Volitelné zadání: **2b**; Bonusové zadání: *není*

- **Motivace:** Práce s pamětí a datovými strukturami.
- **Cíl:** Prohloubit si znalost paměťové reprezentace a dynamické alokace paměti s uvolňováním.
- **Zadání:** <https://cw.fel.cvut.cz/wiki/courses/b0b36prp/hw/hw08>
  - Implementace kruhové fronty s využitím předalokovaného pole pro vkládané prvky.
  - **Volitelné zadání** rozšiřuje úlohu o dynamické zvětšování a zmenšování kapacity fronty podle aktuálních požadavků na počet vkládaných/odebíraných prvků.
- **Termín odevzdání:** 10.12.2022, 23:59:59 PST.

PST – Pacific Standard Time

Část II

Část 2 – Zadání 8. domácího úkolu (HW08)

Diskutovaná témata

Shrnutí přednášky

Diskutovaná témata

- Spojivé struktury
  - Jednosměrný spojový seznam;
  - Obousměrný spojový seznam;
  - Kruhový obousměrný spojový seznam.
- Implementace operací `push()`, `pop()`, `size()`, `back()`, `pushEnd()`, `popEnd()`, `insertAt()`, `getEntry()`, `getAt()`, `removeAt()`, `indexOf()`.
- Použití spojivého seznamu pro dynamicky alokované hodnoty prvků seznamu.

- **Příště abstraktní datový typ (ADT).**